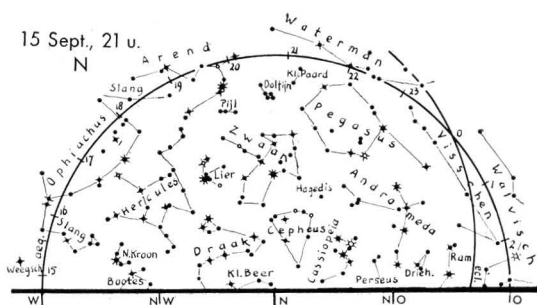
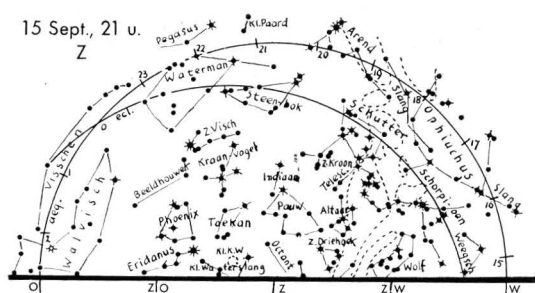

DE STERRENHEMEL IN SEPTEMBER

STERRENGROOTTEN: 0 en 1 ✱, 2 ✱, 3 ✱, 4 •, veranderlijk ○

GELDIGHEID DER KAARTJES:

15 Mei	15 Juni	15 Juli	15 Aug.	15 Sept.	15 Oct.
5 u.	3 u.	1 u.	23 u.	21 u.	19 u.

MAANPHASEN: — V. M. 1 Sept.; L. K. 8 Sept.; N. M. 16 Sept.; E. K. 24 Sept.

PLANETEN. — MERCURIUS bereikt de grootste oostelijke elongatie op 4 September, maar komt niet in gunstige positie als avondster. Ondergang omstreeks half acht in het begin der maand.

VENUS staat ook nog niet geschikt aan den avonddhemel voor waarneming. Ondergang omstreeks 19 u.

MARS (R. K. 9.1, 9.7 en 10.3, in de Leeuw, resp. op 1, 15 en 30 Sept.) komt ongeveer te 4 u. op en is dus op het laatst van den nacht te zien.

JUPITER, waarvan de R. K. van 16.0 tot 17.2 toeneemt, gaat steeds vroeger onder: 0.2 u. in het begin, 22.5 u. op het einde der maand.

SATURNUS (R. K. 23.4.) op den 12den in oppositie met de zon, is den geheelen nacht zichtbaar, te vinden in de Vischen.

JUPITER en de MAAN komen in conjunctie op 22/23 Sept., MARS en Regulus op 24 Sept.

Leersum.

S. W. VISSER.

KORTE MEDEDEELINGEN

Kalong-trek: Een dringend verzoek om inlichtingen. — Ten bate van een plantengeographisch onderzoek interesseert het mij bijzonder nadere gegevens te weten te komen omtrent den trek van den vliegende hond of kalong. Uit eigen ervaring is mij bekend, dat een dagelijksche trek plaats heeft van de W. kust van Bali naar Besoeki, iets wat in oude reisverhalen reeds werd vermeld. Volgens den heer DE VOOGD komen deze kalongs overdag slapend voor nabij de mangrove bosschen van NW. Bali en trekken dan in grooten getale tusschen half 7 nam. over straat Bali naar Besoeki. Zelf was ik enkele dagen achtereen van dit verschijnsel getuige in April van dit jaar; soms vlak over het water scherend, soms op groote hoogte, vliegen deze groote dieren op geheimzinnige, vrijwel geruischlooze, wijze voort, nu eens in groepjes, dan weer alleen. De hemel wordt er niet door verduisterd, doch de trek is zoo gestadig, dat het aantal trekkende dieren in de vele duizenden moet loopen,

Kalongtrek op groote schaal heb ik voorts gezien in Zuid Sumatra in de Ranau-streek; naar men zeide trokken ze vandaar dagelijks naar West Java, vice versa. Ook te Buitenzorg kan men soms kalong-trek waarnemen. In den avond komen de dieren dan vanuit het N. aanzweven. KONINGSBERGER vermeldt in zijn „Java, zoölogisch en biologisch”, trek van kalongs van de eilanden in de Baai van Batavia naar het vasteland van de Residentie Batavia, vice versa, terwijl hij ook hun massaal voorkomen kent van de kust van Djapara (Rembang).

Zooals bekend is, azen de kalongs op vruchten. Hun trek is naar vruchtenrijke streken. Waarom ze zich daar niet vestigen, is mij echter een raadsel! Het zou hun die dagelijksche groote vluchten besparen.

Het typische is, dat de kolonies zoo oud en hokvast zijn, hetgeen KONINGSBERGER ook reeds vermeldt. Er zullen daarom zeker eeuwenoude, vaste routes bestaan. Die vaste routes nu zijn planten-geographisch van belang en dat is de reden van deze uiteenzetting en het vriendelijk verzoek aan alle lezers om mij berichten te sturen over de richting van den trek der kalongs in Ned.-Indië. Het ligt voor de hand te veronderstellen, dat vruchten door kalongs kunnen worden verspreid. Dit zou dan zijn uitdrukking vinden in een *verband tusschen de verspreiding van sommige planten en de geregelde trekwegen der kalongs*. De resultaten van deze kalong-enquête hopen wij ik t. z. t. in dit tijdschrift te vermelden.

Mei 1936.

VAN STEENIS.

Hoe bewaren wij onze negatieven? — Reeds herhaaldelijk is gebleken, dat „men” meent, dat negatieven in Indië niet naar behooren bewaard kunnen worden. Vandaar, dat ik het niet ondienstig acht mijn eigen ervaring daarover mede te deelen. Ruim $7\frac{1}{2}$ jaar geleden bracht ik ca 400 Hollandsche negatieven mede naar Indië, die sindsdien in een gewone blikken „droogtrommel” (die niet hermetisch sluit) bewaard zijn. Voorzoover ik kan zien, hebben ze geen verandering ondergaan,—zijn er althans niet minder op geworden, hetgeen ik met afdrukken gemerkt heb. Er is niet de minste reden, dat ze over 50 jaar wel veranderd zullen zijn. Droog bewaren is dus een eerste vereischte; dat geldt trouwens voor kiektoestellen zelf evenzeer.

Voorts verdient het aanbeveling alle negatieven te nummeren, en wel met O.I.-inkt, op den vrij gebleven gelatine-kant van den rand van het negatief, onverschillig of het een film of een plaat is. De negatieven doe ik alle afzonderlijk in een sigarenzakje, waarvan 1 hoek schuin afgesneden is, zoodat men van buiten het nummer van het negatief kan zien. Men zorgte steeds, dat de gelatine-kant *niet* tegen een gelijmden kant van het zakje aankomt, want evenals dat met afdrukken het geval is, kan lijm of gom een ingrijpende verandering in het beeld tweeg brengen, waarbij soms de geheele afdruk of plaat wordt bedorven.

Behalve de chronologisch op nummer gerangschikte negatieven, dient men een schrift te hebben, waarin dezelfde nummers genoteerd zijn, met bijvoeging van datum, plaats en onderwerp. Op deze wijze is men zonder eenige moeite steeds in staat later een gewenscht negatief terug te vinden. En dit kan men bereiken door geregeld de nummering en inboeking vol te houden.

VAN STEENIS.

MEDEDEELINGEN VAN HOOFDBESTUUR EN VEREENIGING

Jaarvergadering

Op Zondag 21 Juni vond de jaarlijksche Algemeene Vergadering plaats te Batavia, in het gebouw van de Kon. Natuurk. Vereeniging, Koningsplein Z. 11. Aanwezig zijn 8 leden. Na het openingswoord van den Voorzitter, Dr D. F. VAN SLOOTEN, die de aanwezige leden uit West- en Oost Java welkom heet, herdenkt deze met eenige treffende woorden het heengaan van een aantal verdienstelijke leden, nl. allereerst van den heer SCHROO, oud-voorzitter der Afd. Bandoeng en Semarang, die tijdens de Jubileums-tentoonstelling van de Afd. Semarang plotseling overleed. Voorts ontvielen ons door den dood de HH. E. C. C. en G. A. AMENT, beide tot de oudste leden der Vereeniging behorend, en de heer MAX BARTELS Sr, bekend ornitholoog. Tenslotte worden eenige woorden gewijd aan de nagedachtenis van Mevr. BEKKERING-KNAAP uit Pematang Siantar, die onlangs op zoo tragische wijze om het leven is gekomen.

Hierna is het woord aan den Secretaris ter voorlezing der notulen van de vorige jaarvergadering en van het jaarverslag over 1935, waaraan het volgende is ontleend.

Finantieele toestand.—Deze kan bevredigend genoemd worden, daar het ledental vrijwel gelijk bleef aan dat van het vorige jaar. Een balans, en de verlies- en winstrekening met toelichting, werden aan alle Afdeelings-besturen gezonden, zoodat volstaan kan worden met eene opgave van het Vereenigings-kapitaal, dat ultimo 1935 f 6204.- bedroeg.